

УДК 37.091.12: 37.013.83:(094.9)

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
АНДРАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ У ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Піддячий Володимир Миколайович

д-р. філос.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
м. Київ, Україна

Анотація. У статті проаналізовано нормативно-правове забезпечення розвитку андрагогічної компетентності педагогів у закладах вищої освіти. Зазначено, що воно передбачає створення умов для навчання та вдосконалення фахівців після здобуття вищої або післядипломної освіти. Визначено основні види, форми та напрями підвищення кваліфікації педагогів.

Ключові слова: розвиток, андрагогічна компетентність, педагог, заклад вищої освіти, нормативно-правове забезпечення.

Соціально-економічні трансформації суспільства та держави спонукають до переосмислення вимог, пов'язаних із фаховою підготовкою педагогів [6], адже від них залежить навчання, виховання та розвиток відповідальної за свої дії особистості, а також формування її здатності до саморозвитку, самоосвіти та самовиховання впродовж життя [7; 9, с. 22]. Прослідковується тенденція збільшення запиту на моральних та соціально-професійно розвинених особистостей, що підготовлені до життя і праці у сучасних умовах [8, с. 108]. Актуальність спрямування підготовки педагогів на розвиток їх андрагогічної компетентності обумовлена прагненням дорослих людей розвивати свої компетентності для вирішення практичних завдань. У зв'язку з цим виникає необхідність підготовки педагогів до взаємодії із дорослими суб'єктами учіння.

Андрагогічну компетентність педагога розглядаємо як готовність до роботи з дорослою аудиторією, що передбачає вміння визначати освітні потреби і запити, урахувати особливості мотивації, навчання, групової динаміки дорослої аудиторії, застосовувати технології модерації, фасилітації, менторства, залучати аудиторію до інтерактивної взаємодії впродовж навчання, визначати результати навчання, спонукати аудиторію до рефлексії [4].

Спираючись на аналіз нормативно-правових джерел, з'ясовано, що організація та вимоги до розвитку андрагогічної компетентності педагогів у закладах вищої освіти регулюється Законами України «Про освіту» [2], «Про вищу освіту» [1], Наказами МОН «Про затвердження Орієнтовної навчальної програми підготовки тренерів для навчання педагогічних працівників, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 і 2019/2020 навчальних роках» (від 05.02.2018 № 97) [4], «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» (від 16.07.2018 № 776) [3], «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Організація системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах реформування галузі освіти» у січні 2019 р. – грудні 2023 р.» (від 06.03.2019 № 322) [5], Постановою КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (від 21.08.2019 № 800) [10].

Аналіз зазначених нормативно-правових документів дозволив дійти висновку, що вони передбачають створення умов для безперервного професійного розвитку педагогів. Його розглядаємо як процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців (зокрема, андрагогічної) після здобуття вищої або післядипломної освіти [2]. Безперервний професійний розвиток педагогів передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та інші види і форми професійного зростання (навчання за освітніми програмами; стажування; участь у вебінарах, майстер-класах, семінарах, тренінгах тощо). До основних напрямів підвищення кваліфікації віднесено: 1) розвиток педагогічної майстерності (складові: гуманістична спрямованість, педагогічні здібності, педагогічна техніка,

професійна компетентність); 2) удосконалення іншомовної комунікативної компетентності; 3) вивчення основ психології та андрагогіки; 4) опанування методів та методології наукового пізнання, сучасних інформаційно-комунікативних та цифрових технологій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради, № 37-38, 2014. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради, № 38-39, 2017. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Наказ МОН «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» (від 16.07.2018 № 776). – URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
4. Наказ МОН «Про затвердження Орієнтовної навчальної програми підготовки тренерів для навчання педагогічних працівників, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 і 2019/2020 навчальних роках» (від 05.02.2018 № 97). – URL: zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097729-18#Text
5. Наказ МОН «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Організація системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах реформування галузі освіти» у січні 2019 р. – грудні 2023 р.» (від 06.03.2019 № 322). – URL: <https://vseosvita.ua/library/organizacia-sistemi-pidvisenna-kvalifikacii-pedagogicnih-pracivnikiv-v-umovah-reformuvanna-galuzi-osviti-170395.html>
6. Піддячий В. М. Професійні параметри майбутнього вчителя / Піддячий В. М. // Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Над. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова [за заг. ред. Л.Л. Макаренка]. – Випуск СХІІІ (113). – Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – С 156–165. – URL: lib.iitta.gov.ua/8963/1/5.pdf
7. Піддячий В. М. Професійні самоосвіта та самовиховання майбутнього вчителя / Піддячий В. М. // Наукові записки: [збірник наукових

статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова [укл. Л.Л. Макаренко]. – Випуск СХІІ (112). – Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – С. 140–146. – URL: lib.iitta.gov.ua/11406/1/7.pdf

8. Піддячий М. І. Соціально-професійний розвиток: компетентності старшокласників та студентів / Піддячий М. І. // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці. Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ: Посвіт. – С. 107–110. – URL: lib.iitta.gov.ua/718203/1/Піддячий%20М.І._Тези_27.11.2019.pdf

9. Піддячий М. І. Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання / Микола Іванович Піддячий ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2010. – 542 с. – URL: https://lib.iitta.gov.ua/717244/1/Піддячий%20М.І._ДисДоктор_Довідки_Відзиви_2010.pdf

10. Постановою КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (від 21.08.2019 № 800). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>